

TRANSFORMACE JAKO ZMĚNA K LEPŠÍMU...

Vážení spolupracovníci, od poloviny roku 2013 se na svých pracovištích vyrovnáváme s nejrůznějšími změnami, spojenými s „řízeným transformačním procesem“, do něhož se zapojila naše organizace. Domnívám se proto, že by v době, kdy stojíme na prahu nového roku, bylo namísto malé poohlédnutí za tím, co se nám již podařilo a také nastínění určité představy o tom, co nás při těchto změnách ještě čeká.

Transformace je většinou vysvětlována složitými definicemi, a tak to raději zkusme trochu jinak: Být dnes například klientem naší největší pobytové služby Domova Barevný svět znamená z pohledu uživatele žít trvale na jednom místě s více než stovkou lidí, s nimiž mě spojuje společný znak – mentální postižení. Bydlím v jednom „bytě“ se sedmi dalšími lidmi stejného pohlaví a s jedním nebo se dvěma z nich sdílím pokoj, nemám téměř žádné soukromí, stravuji se ve společné jídelně, nemohu svobodně nakládat se svým volným časem, musím se podřizovat možnostem personálu a respektovat to, že na všechno jsou tady nějaká pravidla.

To jsou alespoň některé z důvodů, proč chceme dát těmto lidem šanci na změnu stávajícího způsobu života. Musíme mít především na vědomí, že také lidé s mentálním postižením mají právo žít v běžném prostředí, tedy tam, kde žijí i ostatní lidé. „Běžné prostředí“ znamená, že někde bydlíme, někde jinde pracujeme a někde jinde trávíme alespoň část svého volného času. Také člověk s mentálním postižením by přece měl mít možnost volby a kontroly nad vlastním životem. Podle svých schopností se rozhodovat, spolurozhodovat s podporou personálu anebo se určité situace, která se jej dotýká, alespoň účastnit.

Transformovaná služba by měla být z pohledu klienta taková, aby dostal přesně takovou službu, jakou potřebuje, služba se přizpůsobila jeho požadavkům a ne naopak, aby mohl rozhodovat o svém životě, měl příležitost udělat chybu, protože chybovat je lidské a poskytuje to cennou zkušenost, aby žil s nejméně pěti dalšími uživateli v prostředí, které se na první pohled nebude lišit od běžného bydlení, aby se mohl starat sám o sebe podle svých schopností a možností, mohl si zařizovat své záležitosti obvyklým způsobem - tedy mimo domov s využitím služeb a nabídky, jako každý jiný člověk (zajít si do obchodu nebo třeba na pivo, k lékaři do běžné ordinace anebo sám do kina), mohl bourat stereotypy a neprožíval své dny stále na jednom místě, měl zajištěnou podporu personálu v situacích, kdy na to jeho síly nestačí.

Jaká je aktuální situace? Na podporu procesu transformace získal Čtyřlístek finanční prostředky z Evropských sociálních fondů prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí. Jsou určeny na realizaci projektů „Podpora procesu transformace Domova Barevný svět“ a „Podpora procesu transformace organizace Čtyřlístek“ (týká se Domova na Liščině, Domova Beruška, Stacionáře Třebovice). Oba projekty byly zahájeny v polovině roku 2013 a budou ukončeny k 31. květnu 2015 a k 30. červnu 2015. Návrhy na další podobu služeb uvedených zařízení budou zpracovány do konečných výstupů projektů, tzv. „Transformačních plánů“. Dle harmonogramu by měly být připraveny ke schválení v polovině roku 2015. S ohledem na velikost organizace a jednotlivých služeb, lze předpokládat, že transformace Čtyřlístku bude rozdělena do několika etap v rámci delšího časového období.

V listopadu 2014 byl zpracován materiál Transformační záměry Čtyřlístku, vycházející ze závěrů jednotlivých transformačních týmů. Ten byl pak společně projednáván se zástupci zřizovatele v čele s vedoucí odvětvového odboru Mgr. Jaroslavou Rovňákovou a externími konzultanty našich projektů. Z těchto jednání vyplynuly úkoly a opatření jak pro Čtyřlístek, tak také pro zřizovatele. Na jejich základě bude materiál upraven a projednán s novým náměstkem primátora pro sociální oblast Ing. Zbyňkem Pražákem. Ten by pak měl záměry předložit ke schválení příslušným orgánům města Ostravy.

Přestože tento zásadní materiál zatím čeká na schválení, řadu věcí v životě našich klientů jsme již změnili anebo se chystáme změnit. Existují však i věci, které nezávisí na tom, kde tito lidé bydlí. Také v našich současných podmínkách máme určité možnosti nechat klienty rozhodovat, resp. spolurozhodovat o jejich životě. A naší povinností je připravit je na tento život, vytvořit jim k tomu podmínky, podporovat je podle jejich

individuálních potřeb. Uvědomujeme si, že to není jen o naší ochotě, ale také o odpovídajícím počtu zaměstnanců. Se zřizovatelem proto budeme opakovaně jednat o zvýšení počtu pracovníků v sociálních službách, aby potřebná podpora klientů byla co nejvíce individuální.

Všichni, kteří se podílíme na transformaci, a tím spolurozhodujeme o budoucím životě našich klientů, si musíme uvědomit, že mezi lidmi s mentálním postižením jsou velké rozdíly, a proto služba pro ně musí být „ušitá“ skutečně na míru. Neplatí (a nemůže platit) jeden model pro všechny. Nesmíme ani skončit jen u ‘přesunu’ klientů do zařízení bez ústavních prvků. Jejich životy by měly být životem člověka v běžné společnosti. Musíme je proto podpořit ve smysluplném využívání volného času. A musíme udělat mnohem více pro zaměstnávání těch mentálně postižených, kteří mají schopnost a ochotu pracovat.

Protože jsme společně vykonali v loňském roce ohromný kus dobré práce, chtěl bych Vám za ni poděkovat. Do roku 2015 Vám přeji hodně zdraví, štěstí a pohody doma i na pracovišti.

SVATOPLUK ANIOL
ředitel organizace

Ad foto: Ilustrační snímky ze života klientů Chráněného bydlení Martinovská.

**OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST**

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz